לכי נפקא קאמר לה. ואי מיית בלילה לא הוי גיטא. וגבי מתני׳ נמי הרי זה גיטך לכשלא אבא לאחר שנים עשר חדש(ע) לאו גט הוא וליכא למיסמך אזמנו של שטר מוכיח עליו דהא בהדיא אמר לכשלא אבא יהא גט אבל לא מעכשיו: **כאשר אמרתי.** ולכוותה אם לא באתי ואמרי׳ לעיל בפירקין (דף עב.) גבי אם אתי אם שתי לשונות משמע משמע מעכשיו ומשמע לכשיגיע אמר מהיום הוי מעכשיו לא אמר מהיום הוי לכשיגיע הלכך רבותינו סברי לה כרבי יוסי כו׳: **לאם מתי גרידא.** ואמרן לעיל(ד) לאחר מיתה הוא לכשאמות והכא נמי משמע לכשלא אבא לאחר שנים עשר חודש: **כתב גט על תנאי לבר.** ואפילו לא נתקיים התנאי דהא הכא הוא לזה לכתוב לאחר י״ב חדש והם קדמו וכתבוהו ומכשר רבי יוסי וימא נמי דאריבא פליג: **מדהוה ליה למימר כו׳.** אבל בריבא מודה: **ורבנן.** דפליגי עליה סברי ל״ש אמר כתבו אם לא באתי ל״ש אם לא באתי כתבו לא לזה לכותבו אלא לאחר י״ב חדש: **לאחר שבוע שנה.** זה גיטך אם לא אבא לאחר שבוע זו(עו) שמטה זו ממתיים לו שנה שמיינית לכל שנה שמיינית קרויה אחר שבוע: **חד בשבא חרי בשבא ותלת בשבא.** קרי בתר שבת שעברה אבל רביעי חמישי ושני נקראין על שם שבת הבאה: **קמי שבתא.** האי שבת דקאמר יום שבת ממש קאמר: **לאחר הרגל.** אם לא אבא לאחר הרגל צריך להמתין ל׳ יום: **וקלסוה.** יפה אמרת דודאי יחידאה אמרה: **ולא קלסוה.** לא הודו לו שנאמרה מפי רבים משום דלית הלכתא כוותיה:

הדרן הלך מי שאחזו

הזורק גט והיא בתוך ביתה. שלא נכסי מלוג וזרקו לה ע״ג קרקע: **הרי זו מגורשת.** דקנתה לה חצרה כאילו נתנו בידה כדמפרש בגמ׳: **לתוך חיקה או לתוך קלתה הרי זו מגורשת.** ואפילו היא בתוך ביתו וטעמא מפרש בגמ׳(עז): **קלתה.** של שהנשים נותנות לתוכו מחטין ולגוריות: **גמ׳ ת״ל ונתן מ״מ.** ודרשי׳ ליה בתנאי נפשיה מדלא כתיב ובידה יתננו משמע לן נתינה כל דהוא. ובידה דכתב רחמנא דבעינן דומיא דידה דמשתמרת לדעתה כדמפרש לקמיה(עז): **משום דבעל דרחה.** כלומר דכי יהיב ליה נמי בידה על כרחה היא ואפילו הכי אמר רחמנא דתתגרש הלכך חצרה נמי קני לה: **אבל גנב.** דלא מיחייב מי שדייה אינש על כרחיה: **אימא.** מדעתיה נמי לא מיקני ליה חצרו אם לא משך כגון נכנסה לחצרו וגנבל בפניה: **קנה בגנבה.** לפירות להשתמש בה ואכתי לא נפיק גט מידיה דבעל: **דכתב לה כו׳.** השתא משמע דכתב לה כן לאחר שכנסה: **על שדה זו.** שהיתה לו עמו שותפות בה: **ואין לי עסק בה.** אחת מכל לשונות הללו: **לא אמר כלום.** דמאחר שהיא שלו צריך לכתוב לשון מתנה: **בכותב לה.** דין ודברים כו׳ בעודה ארוסה קודם שזכה בנכסים ול״ל לכתוב לשון מתנה דיכול להתנות כדרב כהנא: **ממקום אחר.** שאינה ירושת אבותיו מן התורה: **מתנה עליה.** קודם שזכה: מי

מסורת הש״ס

(ע) לעיל עד. עה: [ע״ש] ע״ז לז. קידושין ח. ס: [ע״ש], (ב) [ל״ל דבי], (ג) [לעיל עב. וש״נ], (ד) פסחים קו., (ה) לעיל כ., (ו) המאירי פי׳ אפילו זכקן למיטה שהיא יושבת עליה עמו. ולשון הש״ע אפי׳ היא יושבת במיטה ופל הגט במיטה, ודפוס נאפולי הג׳ אפי׳ היא עמו במיטה, (ז) ב״מ עח.], (ח) ב״ק סד:, (ט) [ב״מ עו:], (י) [מיל כד: סנהדרין עא.], (יא) כריתות כד: ב״ב מג. מע. כתובות פג. לה., (יב) ג״ז שם וב״ק ח:, (יג) כרש״י שבר״ף נוסף: ומת בתוך כך, (יד) [דף עב.], (טו) בר״ן נוסף: כלומר לאחר, (טו) [דף עח.], (יז) [ע״ב], (יח) זה הדיבור ליתא בדפו״ר, ויש להקדמו לפני הדיבור וכרב כהנא,

תורה אור השלם

1. כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ:

דברים כד א

2. אִם הִמָּצֵא תִמָּצֵא בְיָדוֹ הַגְּנֻבָה מִשּׁוֹר עַד חֲמוֹר עַד שֶׂה חַיִּים שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם:

שמות כב ג

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ אלמא לית. נ״ב עי׳ לעיל פ״ב דף כ ע״א:

מוסף רש״י

הובא בסוף המסכת.

מוסף תוספות

א. [ד]לא נשאר מן השבוע אלא מעט, ואמר לאחר שבוע זה. כ״ן. ב. דוקא ידה. תוס׳ כתש״ס. ג. דמכלל ופרט וכלל דריש לה. דשב״ם. ד. הלכך מרבינן מונתן כל דבר שדומה לידה. דשב״ם. ה. [ו]כדאמרינן במרובה [ב״ק סד ע״ב] כל מקום שאתה מוצא שתי כללות הסמוכין זה לזה הטל פרט ביניהם. תוס׳ ב״מ סד: ו. [ז]יש לבעל פירות עד שיכתוב לה ו בפירותיהן. תוס׳ ב״ב נא ע״ב ד״ה ממתנה. ז. דאע״ג דאינו מזכיר ובפירותיהן הכי בעי למימר. שם. ח. למיקרי חצרה. תוס׳ ב״ב שם. ט. מדרב כהנא. תוס׳ ב״ב מט ע״ב ד״ה וכלרב. י. נראה לר״י דאלשון דין ודברים אין צריך להביא ראיה דמהני, דמסתברא הוא דמהני היכא דלא באה לידו כמו בעלמא לישנא מעליא, אלא. תוס׳ כתובות פג. ד״ה כדרב. יא. דלענין דבר זה יחולו הנשואין ולענין דבר זה לא יחולו. תוס׳ כתש״ם. יב. אלא אומר לה דין ודברים אין לי בנכסייך. שם. יג. דנהי דמכח תנאי לא מהני, מכח סילוק בעלמא מועיל. תוס׳ כתובות שם. יד. [ואהא] מייתי נמי כדרבא, כלומר באיזו נחלה מועיל התנאי באותה שבאה לו ע״י תקנת חכמים. תוס׳ ב״ב שם. טו. להתחייב במצוות, ואם הוא גדול זכה בעצמו. תוס׳ כתש״ם. טז. ומה עבדא דקני ליה גופיה אם אמר הרי אתה לעצמך מהני אשה דלא קני ליה גופה לא כ״ש, ומה ק״ו הוא זה דילמא עבד שאני לפי שבקל זוכין בו שמים כדי להתחייב במצוות משא״כ באשה. תוס׳ כתש״ם כתובות שם. יז. [ד]שדה איך יזכה בעצמו. תוס׳ כתובות שם.

עין משפט נר מצוה

עא א ב ג מיי׳ פ״ט מהל׳ גירושין הלכה טו סמג עשין נ טוש״ע אה״ע סי׳ קמד סעיף ד:

עב ד ה מיי׳ שם הלכה כג טוש״ע שם ס״ו:

א ו מיי׳ פ״ה שם הלכה ח סמג שם טוש״ע אה״ע סי׳ קלט סעיף ח:

ב ז מיי׳ שם הלכה ח טוש״ע שם סעיף י:

ח [טוש״ע חו״מ סי׳ שמח סעיף ל]:

ג ט מיי׳ פכ״ג מהל׳ אישות הל׳ ל [ופ״ג מהל׳ זכייה הי״ב יי״ג ופ״ז מהל׳ נדרים הי״ז] סמג עשין מח טוש״ע אה״ע סימן פה סעיף ז [וי״ד סי׳ רכב ס״ק מו״מ סי׳ קכז ס״ק]:

ד י מיי׳ פכ״ג מהל׳ אישות הל׳ ח ב סמג שם טוש״ע אה״ע סי׳ לב סעיף ח ופעיף ג וסעיף ז וסי׳ סט סעיף ז:

פסקי רי״ד

לה אברייתא אבל למתני׳ אם לא באתי קתני והרי לא בא פי׳ בברייתא דתני היה הולך ובא יש לחוש שמא פייס אבל מתני׳ דלא תני ובא לא חיישינן שמא בא: **מתני׳** הרי זה גיטיך אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חודש ומת בתוך שנים עשר חודש אינו גט. מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד י״ב חדש ומת בתוך י״ב חדש הרי זה גט. תנא רבותינו התירוה לינשא פי׳ אע״ג דלא אמר לה מעכשיו. מאן רבותינו אמר רב יהודה אמר שמואל בי דינא דשרו משחא פי׳ הוא ר׳ יהודה נשיאה בן בנו של רבינו הקדוש דתנן בפ׳ אין מעמידין (ע״ז לה.) רבי יהודה הנשיא ובית דינו התירו השמן. וסבר לה כר׳ יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו פי׳ דתנן בבבא בתרא (קלו.) הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה רבי יוסי אומר אינו צריך: אמר ר׳ אבא בריה דר׳ חייא בר אבא א״ר יוחנן ר׳ יהודה הנשיא בנו של ר״ג בר רבי התירה לינשא ולא הודו לו כל שעתו ואמרי לה כל סייעתו למימרא דלית הלכתא כותיה. א״ל רבי אלעזר לההוא סבא כי שריתוה לאלתר שריתוה או לאחר י״ב חדש שריתוה לאלת׳ שריתוה דהא לא אתי או דלמא לאחר י״ב חדש שריתוה דאיקיים לה תנאיה א״ל ותבעי לך מתני׳ מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד י״ב חדש ומת בתוך י״ב חדש הרי זה גט לאלתר הוי גט דהא לא אתי או דלמא לאחר י״ב חדש דאיקיים תנאה. א״ל אין הכי נמי דמתני׳ קא מיבעיא לי ודקא שאילנא לך בה משום דהוית בההוא מנינא ולא איפשטא ולחומרא עבדי׳ עד שישלימו י״ב חדש: אמר אביי הכל מודים היכא דאמר לה לכשתצא חמה מנרתקה לכי נפק קא״ל וכי מיית בלילא הוי גט לאחר מיתה פי׳ ודכוותא גבי מתני׳ נמי אם אמר לה הרי זה גיטיך לכשלא אבא לאחר י״ב חדש לאו גיטא הוא וליכא למיסמך אזמנו של גט מוכיח עליו. על מנת שתצא חמה מנרתקה מעכשיו קא״ל דאמר רב הונא כל האומר ע״מ כאומר מעכשיו דמי. לא נחלקו אלא באם תצא חמה מנרתקה מר סבר לה כר׳ יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוה ליה כמהיום אם מתי כמעכשיו אם מתי מר לא סבר כרבי יוסי והוה ליה כאם מתי גרידא: כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באתי מכאן ועד י״ב חדש כתבו כו׳: אמר ליה רב יימר לרב אשי לימא קסבר ר׳ יוסי כתב גט על תנאי כשר לא לעולם אימא לך פסול ושאני הכא מדהוה ליה למימר אם לא באתי כתבו ותנו ואמר כתבו ותנו אם לא באתי הכי קאמר כתבו מעכשיו ותנו אם לא באתי ורבנן לא שנא הכי ולא שנא הכי ת״ר לאחר שבוע שנה לאחר שנה חדש לאחר חדש שבת לאחר שבת מאי יתיב ר׳ זירא קמיה דרבי יוחנן וקאמר חד בשבא ותרי ותלתא בתר שבתא ארבעה וחמשא ומעלי שבתא קמי שבתא תניא רבי אומר לאחר הרגל שלשים יום נפק ר׳ חייא דרשה משמיה דרבי וקלסוה משמיה דרבים ולא קלסוה אלמא לית הילכתא כוותיה:

הדרן עלך מי שאחזו

הזורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה הרי זו מגורשת זרקו לה בתוך ביתו או בתוך חצרו אפילו הוא עמה במטה אינה מגורשת לתוך חיקה או לתוך קלתה הרי זו מגורשת: **גמ׳** מנא הני מילי דתנו רבנן ונתן בידה אין לי אלא ידה גגה חצרה וקרפיפה מנין ת״ל ונתן מכל מקום וצריכא דאי אשמועינן גגה חצרה מגרשה אבל גגב דליתיה בעל כורחיה אימא לא ואי אשמועינן גגב משום דקנסיה רחמנא אבל גט אימא לא צריכא חצרה אשה בעלה א״ר אלעזר בכותב לה דין ודברים אין לי בנכסיך וכי כתב לה הכי מאי הוי והתניא האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה וידי מסולקת הימנה לא אמר כלום אמרי דבי ר׳ ינאי בכותב לה ועודה ארוסה וכדרב כהנא דאמר רב כהנא נחלה הבאה לו לאדם ממקום אחר אדם מתנה עליה שלא ירשנה וכדרבא דאמר רבא האומר

לאחר שבוע שנה. נראה דאפילו עומד בסוף שבוע אי הוי שנה כיון שהזכיר לשון שבוע:

הדרן עלך מי שאחזו

הזורק. ת״ל ונתן. ומ״מ וימא ונתן כלל בידה פרט ואין בכלל אלא מה שבפרט וי״ל ושלחה חזר וכלל ודייקינן כעין הפרט וכן י״ל בסמוך גבי המגלח תמגלח דהוי כלל ופרט וכלל דשדי ידו בין המגלח תמגלח ומ״מ מ״כ היכי פריך ברישא מרובה (ב״ק סד:) גבי שדי חמור בין המגלח תמגלח והא מיבעי ליה לכדתניא אין לי אלא ידו כו׳ ומאי פריך כיון דהכא נמי שדינן ידו בין המגלח תמגלח הכי נמי שדי חמור וי״ל כיון דשדינן ידו דאיירי בראשו ודמי להמגלח תמגלח תו לא שדי חמור דהוי דבר הנגנב: **בכותב** לה דין ודברים כו׳. ומ״מ והא אכתי אית ליה לבעל פירי כדאמרינן בהכותב (כתובות פג.) שהבעל אוכל פירות בחייה ו וי״ל דכתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן ז דאז ליתא ליה כדאמרי׳ התם ולר״ת דמפרש בסמוך דלא תלי באכילת פירות ח אתי שפיר כמו שאפרש בסמוך: **והתניא** האומר לחבירו כו׳. הוה מצי לשנויי בשכותב לה בלשון טוב המועיל או שנתן לה הבעל במתנה דאמרינן בחזקת הבתים (ב״ב דף נא.) דקנתה ואין הבעל אוכל פירות אלא משום דבפרק הכותב (כתובות פג.) אצטריך לשנויי הכי משני נמי הכא: **וכדרב** כהנא דאמר רב כהנא נחלה כו׳. אהא לא מייתי ראיה ט כיון דעדיין לא זכה בנכסים שיכול לסלק עצמו אפילו בלשון גרוע דהא בהנהו דמייתי לא איירי בלשון דין ודבריס ועוד דאי אפשי דמייתי הוי לשון טוב טפי מדין ודבריס כדמשמע בכריתות (דף כד:) אלא מייתי דלא תיקשי היכי יכול להתנות שלא יירשנה הואיל בא לעולם עדיין כמו שאינו יכול להתנות על נחלת אביו ואפילו לר״מ דאמר (ב״מ לד.) בעל מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה תנאו בטל משום דמתנה על מה שכתוב בתורה הא בדרבנן תנאו קיים שאני התם שהוא עושה תנאי גמור יא אבל הכא אין עושה כל כך תנאי יב ועוד דאמרינן באיזהו נשך (ב״מ דף סו.) דבעינן שיעשה התנאי אותו שצריך לתנאי והכא עושהו הבעל שאינו צריך לתנאי ומביא שפיר מדרב כהנא דאדם מתנה עליה שלא יירשנה יג וכי תימא מאי שנא מנחלת אביו שאינו יכול להתנות לא דמי שהרי הכא תקנת חכמים היא יד וכדרבא דאמר האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זו שומעין לו דכלום עשו אלא להנאתו אי אפשי לו באותה הנאה ואע״ג דלרב אית ליה בהכותב (כתובות פג.) דאפילו בדאורייתא יכול להתנות הש״ס דהכא לא סבר הכי ועוד דמסקנא דהתם לא קאי הכי: יח **דין ודברים אין לי על שדה זו לא אמר כלום.** כל הני לישני לא מהני כלום משום דמדין ודבריס ומעסק ידיו ורגליו סליק נפשיה ולא מגופה דשדה כדאמרינן בפ״ב דכריתות (דף כד:) והא דהני גבי עבד אין לי עסק בך לא כמו שמפרש ר״ת דזכו ביה שמיא טז דא״כ היכי מייתי ראיה לקמן בפ״ב (דף פה.) דבנאשה מהני הרי את לעצמך מק״ו מעבד טז אלא היינו טעמא דאין לי עסק בך משמע אלא תהא לעצמך וזה לא שייך בשדה יז:

לאשתי אם לא באתי [מכאן] ועד י״ב חדש כתבו בתוך י״ב חדש ונתנו לאחר י״ב חדש אינו גט ר׳ יוסי אומר כזה גט פי׳ ת״ק סבר אע״פ שאמר תחילה כתבו ותנו גט לאשתי ד״ק כתבו ותנו אם לא באתי וכו׳ אבל קודם לכן לא הרשה אותם ואלה שכתבו בתוך י״ב חדש שלא ברשות עשו ואינו גט ור׳ יוסי סבר כזה גט דמדהוה ליה למימר אם לא באתי כתבו ותנו ואמר כתבו ותנו אם לא באתי ורבנן סברי לא שנא הכי ולא״ש הכי וקי״ל כרבנן ובעל כרחיין דוקא קתני מדפליג ר׳ יוסי בסיפא ולא פליג ברישא וקשה לי ואמאי הוי תנאה כלל והא הוי מעשה קודם לתנאי שאמר כתבו ותנו שהוא מעשה קודם ואח״כ אמר אם לא באתי שהוא תנאי אלא ודאי מכאן מוכיח דלא בעי תנאי קודם למעשה אלא ר׳ מאיר מדילף מבני גד ובני ראובן אבל רבנן כי היכי דלא בעו תנאי כפול הכי נמי לא בעו תנאי קודם לתנאי נמי תנאו קיים. וסתמא זו דלא כר׳ מאיר וא״כ הלכה כרבנן ואע״ג דתנן סתמא כר׳ מאיר בשלהי פרק השוכר את הפועלים (ב״מ צד.). כתבו לאחר י״ב חדש ונתנו לאחר י״ב חדש ואם מיתה קדמה לגט אינו גט אין ידוע זהו שאמרו מגורשת ואינה מגורשת: ת״ר לאחר שבוע שנה לאחר שנה חדש לאחר שבת. פי׳ זה גיטיך אם לא אבא לאחר שבוע של שמיטה זו ממתינים לו שנה שמינית קרויה אחר שבוע. אבל אם אמר לה לאחר שבע שנים כיון שהזכיר המנין מיד משמע וכיון שהשלימו ז׳ שנים מיד הוי גט וכן אם אמר לה לאחר י״ב חדש וכן לאחר ז׳ ימים אבל כשאמר לאחר שבוע אנו דנין דבריו כאילו אמר מוצאי השבוע וכן שנה שמינית קרי מוצאי שביעית וכן לאחר השנה כל החדש יקרא לאחר שנה וכל לאחר חדש כל שבוע הבא יקרא לאחר חדש וכן לאחר השבת יקרא עד חצי השבוע אבל כשהזכיר המנין בין בשנים בין בחדשים בין בימים מיד הוא גט לאחר שבת מאי יתיב ר׳ זירא קמיה דרבי אסי ואמרי לה ר׳ אסי קמיה דר׳ יוחנן ויתיב וקאמר חד בשבא תרי ותלתא בתר שבתא ארבעה חמשה ומעלי שבתא קמי שבתא תניא רבי אומר לאחר הרגל ל׳ יום נפק ר׳ חייא דרשה משמי׳ דרבי׳ ולא קלסוה אלמא דלית הלכתא כותיה: **פ״ח הזורק** גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה הרי זו מגורשת זרקו לה בתוך ביתו או בתוך חצרו אפילו אינו עמה במטה ומעלי אבתא קמי שבתא תניא רבי אומר לאחר הרגל ל׳ יום נפק ר׳ חייא דרשה משמי׳ דרבי׳ ולא קלסוה אלמא דלית הלכתא כותיה: **פ״ח הזורק** גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה הרי זו מגורשת. פי׳ הזורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה של נכסי מלוג וזרקו לה ע״ג קרקע הרי זו מגורשת אבל בתוך ביתו או בתוך חצרו אפילו הוא עמה במטה וזרקו שם אינה מגורשת ואם זרקו מגורשת לתוך חיקה או לתוך קלתה הרי זו מגורשת. פי׳ הזורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה של נכסי מלוג וזרקו לה ע״ג קרקע הרי זו מגורשת אבל בתוך ביתו או בתוך חצרו אפילו הוא עמה במטה וזרקו שם אינה מגורשת ואם זרקו לה בתוך חיקה או בתוך קלתה שהוא סל שהנשים נותנות בתוכו מחטים וצנורות אפילו בתוך ביתו הרי זו מגורשת מנא ה״מ דת״ר ידה אין לי אלא ידה גגה חצרה וקרפיפה מנין ת״ל ונתן בידה כתיב. ומקשה חצרה מה שקנתה

ידה גופיה מי קניא ליה. ומ"ת חלרה נמי לא קניא ליה גופיה אלא פירי [ס] וי"ל כיון דקנוי לו לפירא הוי כאילו קנוי לו גוף החלר אבל מעשה ידיה מעלמא קאתו [א] ועוד דאחר קנוי לו בעל כרחה של אשה אבל ידיה אינם קנויים לו על כרחה דיכולה היא לומר איני ניזונית ואיני עושה:

ותיוול איהי ותיחוד **ותפתח.** פירש רש"י לפי שהגט אסור לטלטל ולמוסרו לה אף על גב דבתוספתא [יא] בפרק משילין תניא אין מגרשין בשבת [ב] בשביל מרע הקילו אלא תפול קמי יבש ולהכי בפ' משילין (גיטין דף לז:) קתני אין מקדשין ולא קתני אין מגרשין כמו בתוספתא משום דשביל מרע שרי לגרש [יב] ולא הוי כמו טולי גיטיך מעל גבי קרקע [ג יג] דכיון שהגט בא מרשות הבעל לרשותה הוי כאילו נתנו לה: **מה** שקנתה אשה קנה בעלה. ומ"ת והא אמרינן בחזקת הבתים (ב"ב דף נא.): במתנה [ד] קנתה ואין הבעל אוכל פירות ואור"י דהכא איירי בשאלה [ה] דלא אלימא כמו מתנה [ו] ובמתנה דוקא אמרי' קנתה ואין הבעל אוכל פירות ור"ת מפרש דאע"ג דבמתנה אין הבעל אוכל פירות כיון דאם מכרה ונתנה אינו קיים כדאמרי' בחזקת הבתים (שם) [יד] חשיב כאילו הוי הבעל ואינה יכולה לקנות על ידו מה שבתוכו ואין תלוי בחילת פירות [ז] ותדע דהא שני לעיל בכותב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ואע"ג דאכתי הבעל אוכל פירות כדאמרי' בהכותב [ח] (כתובות דף פג.) אלא הואיל ואם מכרה ונתנה קיים כדתנן בהכותב חשיב ליה חלרה ואור"י דאין ראיה דאיכא לאוקומי בכותב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן [ט] כדפי' לעיל וכן צריך לומר בחזקת הבתים (ב"ב מט.) גבי אין לאיש חזקה בנכסי אשתו כגון שכתב לה ובפירותיהם ואע"ג דלא קאמר ליה גמרא הכי הכא נמי לעיל ועוד דבירושלמי [יט] משמע בהדיא דבפירות תליא מילתא דפריך התם גבה וחלרה אינן משועבדים לאיש לאכילת פירות ומשני רבי יוחנן בשם רבי ינאי עד שיכתוב לה דין ודברים אין לי בנכסייך [יט] ובפירותיהן:

והוא שעומדת בצד ביתה. דבפ"ק דבבא מציעא (דף יב.) אמרי' דוקא בגט דחוב הוא לה בעינן שתהא עומדת בצד ביתה ולא בתיבה [יא]: **פליג** רשותא לנפשיה. וקשה לר"י דבפ' המוליא יין (שבת דף פ.) ובחזקת הבתים (ב"ב נו.) גבי המוליא מרשות לרשות אמר רבה והוא שיש חיוב חטאת בזיניסה אבל כרמלית לא אביי אמר אפילו כרמלית אבל פיסלא לא רבא אמר אפי' פיסלא ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא רשות שבת כרשו' גיטין פירוש וגיטין חשיב פיסלא רשות בפני עצמו כדאמרינן הכא והשתא דהא פיסלא הוי ממש כרמלית דלא גבוה עשרה וגבוה שלשה איירי דאי לאו הכי הוי כלבוד וגם מסתמא הוי רחב ארבעה דאם לא כן לא היה דבר חשוב בפני עצמו [יא] אם כן אמאי קאמר אביי אבל פיסלא לא ויש לומר דיש לחלק בין כרמלית גמור לכרמלית המיטלטל [יב]:

אמקוס

יהא גט א"ל רבא יד דעבד קא קשה ליה למ"ד בשטר ע"י עצמו יד עבד כיד רבו דמיא אלא גיטו וידו באין כא' הכא נמי גיטה וחצרה באין כאחד: (ההוא גברא דזרק גיטא לדביתהו הוה קיימא בחצר איגנדר ואזל גיטא נפל בפסלא פי' בפסל שלו א"ר יוסף חזינן אי הוי ד' אמות על ד' אמות מאי הוה [ו] אלא בחצר דידיה כי לא הוי ד' אמות מאי הוי לא צריכא דאושלא מקום דחד מקום מושלי אינשי שני מקומות לא מושלי אינשי ולא אמרן אלא דלא גבוה י' אבל גבוה י' אע"ג דלא הוי ד' אמות): ההוא ש"מ דכתב גיטא לדביתהו אפניא דמעלי שבתא ולא אספיק למיתביה ניחלה למחר תקף ליה עלמא. פי' והיה ירא פן ימות ותזקק ליבם ואסור לטלטל הגט בשבת ולמוסרו לה: אתי לקמיה דרבא אמר להו ליקנייה לה להאי דוכתא דיתיב בה גיטא ותיתי ותיחוד ותפתח באפיה כי היכי דתתחזיק ביה דתנן נעל גדר פרץ כל שהוא הרי זו חזקה פי' אמר רבא שיקנה הבעל לאשה אותו המקום שהגט מונח שם ע"י חזקה שבקנין אסור להקנות בשבת אלא יאמר לה מקום פלוני יהא שלך במתנה והחזיקי בו ותקני אותו והיא תחזיק ותקנה אותו המקום וכיון שהגט מונח שם הוה ליה כמקנה לה הגט והחגר ביחד ורבא לטעמיה דאמרי' לעיל (כא.) בהמביא אמר רבא כתב לה גט ונתנו בחצרו וכתב לה שטר מתנה עליה קנאתו ומתגרשת בו דגיטו וחצירו באין לה כאחד. והוא בתוך ביתה אמר עולא והיא שעומדת בתוך ביתה או בתוך חצרה ור' הושעיא אמר אפילו היא בטבריה והא היא בתוך חצרה קתני ה"ק והיא כמו שבתוך חצרה דהויא לה חצר המשתמרת לדעתה והלכתא כעולא דהכי אמר רב אשי בפ' שנים אוחזין (ב"מ יא.) האי חצר איתרבי משום יד ולא גריעא משליחות גבי גט דחוב הוא לה אין חבין לאדם אלא בפניו גבי מתנה דזכות הוא לה זכין לאדם שלא בפניו ג):

ג) חסר כאן איזה מיכות. ד) כאן נ"ל ד"ה ההוא גברא דזרק גיטא כו' עד אע"ג דלא הוי ד' אמות.

עין משפט נר מצוה

ה א מי' פי"ט מהלכות מלוה ולוה הלכה ו:
ו ב מי' פי"ב מהלכות אישות הלכה ד סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סימן סט סעיף ד וסימן פ סעיף טו בהג"ה וסי' פא סעיף א בהג"ה:
ז ג מי' פ"ה מהלכות גירושין הלכה א סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלט סעיף א:
ח ד מי' פ"ה מהלכות עבדים הלכה ג סמג עשין פז טוש"ע י"ד סי' רסז סעיף מא:
ט ה מי' פ"א מהלכות מכירה הלכה ח סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קכב סעיף א:
י ו מיי' פכ"ג מהל' אישות הלכה א סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סימן לב סעיף א וסעיף ג וסעיף ז וסימן סט סעיף ז:
יא ז מי' פ"ה מהלכות גירושין הל' כ סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קלט סעיף א כ:
יב ח מי' פי"ז מהל' אבילה הלכה י [ופ"א מהל' גירושין הלכה ג]:
יג ט מי' פ"ה מהלכות גירושין הלכה ב ו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלט סעיף א:
יד י כ ל מ מי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף יא:

גליון הש"ס

גמ' איכסיף לסוף איגלאי. עי' לעיל דף כט ע"ב ב"מ דף לז ע"א ע"ז דף כב ע"ב: שם והוא שעומדת בצד ביתה. עי' עירובין דף לב ע"ב תד"ה אמה: תוד"ה ידה בו' וי"ל כיון דקנוי לו לפירי. עיין כתובות דף מז ע"ב תוד"ה זמנין בפה"ד:

פסקי רי"ד

אשה קנה בעלה פי' שכל נכסי האשה קנויין לו לבעל הפירות וכיון שפירות החצר הוא של בעל מה כח יש לאשה באותו חצר שיקנה לה הגט: אמר רב' אטו ידה מי לא קנייא ליה לבעל אלא גיטא וידה באין כאחד הכי נמי גיטא וחצרה באין כאחד א"ל רבינא לרב אשי רב' יד האשה קא קשה ליה נהי דקני ליה למעשה ידיה הן פי' דוקא מעשה ידיה הן שלו אבל גוף היד אינה שלו שיעשה הבעל בה כל תשמיש שהוא רוצה כ"א מעשה ידיה שהן קצובים כדתנן בכתובות (סד:) ומה היא עושה לו משקל ה' סלעים וכו' אבל אינו יכול להכריחה לעשות לו יותר מן השיעור או אם רוצה שתעשה לו שמוש קשה בידה כגון לחפור בשדהו וכיוצא בו אינו רשאי שאין כל שמוש היד קנוי לו לפיכך הוי גט אבל חצרה כל השמוש שלה הוא של בעל כל זמן שהיא תחתיו ואין האשה רשאית להשתמש בה כלל בלא רשותו והילכך לא

אי אפשי בתקנת חכמים. שתיקנו לטובתי ואינה טובה לי (כתובות פג.). **מאי כגון זו.** כאחו תקנת חכמים היו מדבריים בבהמ"ד שעליה אמר רבא כל האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זאת התקנה שאנו מדברים בה, שומעין לו (רשב"ם ב"ב מט.). **כדרב הונא.** אמוראים שתיקנו לאשה תחת מעשה ידיה ולו אמרה אי אפשי בתקנה זו שתיקנו חכמים לטובתי, שאשו לכל הנשים זמנין דלא ספקי להו מזונות במעשה ידיהן ותיקנו בהן מזונות ומעשה ידיהן לבעל, אני איני ניזונת מעשה ידיהן לכך, מעוגנת אני ואי אפשי לעשות מלאכה, אמאן לי מזונות או יש לי אומנות יקרים יתר על כדי מזונותי (כתובות פג.). **איני ניזונת.** משלך, ואיני עושה. לך כלום אלא לעצמי (שם נח:). **בשטר** על ידי עצמו. שיקבלנו הוא (קדושין כב:). **נעל.** עשה לגת, גדר. או גדר חומה, פרץ. פילגה כדי שיכנס בה, הרי זו חזקה. לבלתי חזור זה בזה, כיון דבכתובות תכילו החזיק (רשב"ם ב"ב מב.). **חצר משום ידה אתרבאי.** דכתיב ונתן בידה, וידה רשותה משמע כדכתיב (במדבר כא) ויקח את כל ארצו מידו (ב"מ י:). **משום שליחות אתרבאי.** מדרבי דממנא שליחות לאדם כדתניא (קדושין מא.), ולא מלמד שהאדם עושה שליח, ולא מלמד שהאשה עושה שליח, אתרבאי נמי אלרה דהוא לה כשליחה (ב"מ י:).

מוסף רש"י

אי אפשי בתקנת חכמים. שתיקנו לטובתי ואינה טובה לי (כתובות פג.). **מאי כגון זו.** באחו תקנת חכמים היו מדבריים בבהמ"ד שעליה אמר רבא כל האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זאת התקנה שאנו מדברים בה, שומעין לו (רשב"ם ב"ב מט.). **כדרב הונא.** אמוראים שתיקנו לאשה תחת מעשה ידיה ולו אמרה אי אפשי בתקנה זו שתיקנו חכמים לטובתי, שאשו לכל הנשים זמנין דלא ספקי להו מזונות במעשה ידיהן ותיקנו בהן מזונות ומעשה ידיהן לבעל, אני איני ניזונת מעשה מלאכה, אמאן לי מזונות או יש לי אומנות יקרים יתר על כדי מזונותי (כתובות פג.). **איני ניזונת.** משלך, ואיני עושה. לך כלום אלא לעצמי (שם נח:). **בשטר** על ידי עצמו. שיקבלנו הוא (קדושין כב:). **נעל.** עשה לגת, גדר. או גדר חומה, פרץ. פילגה כדי שיכנס בה, הרי זו חזקה. לבלתי חזור זה בזה, כיון דבכתובות תכילו החזיק (רשב"ם ב"ב מב.). **חצר משום ידה אתרבאי.** דכתיב ונתן בידה, וידה רשותה משמע כדכתיב (במדבר כא) ויקח את כל ארצו מידו (ב"מ י:). **משום שליחות אתרבאי.** מדרבי דממנא שליחות לאדם כדתניא (קדושין מא.), ולא מלמד שהאדם עושה שליח, ולא מלמד שהאשה עושה שליח, אתרבאי נמי אלרה דהוא לה כשליחה (ב"מ י:).

מוסף תוספות

א. [ד]אינם בעין, דלא שייך למימר שיזכה בגוף הידים. תוס' כתובות מז ע"ב סוד"ה זימנין. ב. לפי שנראה כקונה קנין. תוס' ביצה לו ע"ב סוד"ה והא מצוה: [ד]גט מקצה ליה ודמי לספרא דאגדתא דלעיל בפ' הנזקין. תוס' הרא"ש, ותיקשי לך גופא

מסורת הש"ס

א) כתובות נח: ע: פג. קז: ב"ק ח: ע"ש [ב"ב מט:]. ב) [קדושין כב:]. ג) ב"ב מב., ד) לעיל כט:. ה) ב"מ יא:. ו) ל"ל או בצד, ז) [לעיל כא. ב"מ י:]. ח) [גירסת הערוך ערך גגדל איגנדר גיטא וכן העתיק רש"י בשבת פ. ד"ה כלשון גיטין וכו' איגנדל גיטא]. ט) [לקמן עט.]. י) [קידושין כו.]. יא) בב"מ איתא לפניו ליתא. יב) [וע"ע תוס' עירובין עא. ד"ה ומקבל ותוס' ב"ב נו: ד"ה קונין ותוס' ביצה ח. ד"ה מאי טעמא]. יג) לעיל כד. ולקמן עח., יד) אף דאינה גמרא שם מ"מ כוותם לתוס' שם, ועי' פנ"י הגהות ר"י בדק ומצאה איתא ר"ן טו) (דפיקרקין ה"א), עז) מיבא ופירוש הן ליתא בדפו"ר ובתוס' הרא"ש, ועי' מהרש"א:

מוסף תוספות

א. [ד]אינם בעין, דלא שייך למימר שיזכה בגוף הידים. תוס' כתובות מז ע"ב סוד"ה זימנין. ב. לפי שנראה כקונה קנין. תוס' ביצה לו ע"ב סוד"ה והא מצוה: [ד]גט מקצה ליה ודמי לספרא דאגדתא דלעיל בפ' הנזקין. תוס' הרא"ש, ותיקשי לך גופא

אי אפשי בתקנת חכמים כגון זו שומעין לו מאי כגון זו כדרב הונא אמר רב [ג] דאמר רב הונא אמר רב [ד] יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונית ואיני עושה רבא אמר אטו ידה מי לא קניא ליה לבעל אלא גיטה וידה באין כאחד [ה] הכא נמי גיטה וחצרה באין כאחד אמר ליה רבינא לרב אשי רבא יד דאשה קא קשיא ליה נהי דקני ליה למעשה ידיה ידה גופה מי קני ליה אמר לי' רבא יד דעבד קא קשיא לי' למ"ד [ו] בשטר על ידי עצמו יד עבד כיד רבו דמיא אלא גטו וידו באין כאחד ה"נ גיטה וחצירה באין כאחד ההוא שכיב מרע דכתב לה גיטא לדביתהו בהדי פניא דמעלי שבתא ולא הספיק למיתביה לה למחר תקף ליה עלמא אתו לקמיה דרבא אמר להו זילו אמרו ליה ליקניה ניהלה להההוא דוכתא דיתיב ביה גיטא ותיזל איהי ותיחוד ותפתח ותחזיק ביה [ז] דתנן [ח] נעל גדר פרץ כל שהוא הרי זו חזקה אמר ליה רב עיליש לרבא מה שקנתה אשה קנה בעלה [ט] איכסיף לסוף איגלי מילתא דארוסה הואי [י] אמר רבא [יא] אם אמרו בנשואה יאמרו בארוסה הדר אמר רבא לא שנא ארוסה ולא שנא נשואה גיטה וחצירה באין כאחד והא אמרה רבא מעיקרא כי אמרה רבא אהאי מעשה אמרה: והיא בתוך ביתה: [יב] אמר עולא [יג] והוא שעומדת בצד ביתה [יד] ובצד חצרה ר' אושעיא אמר אפילו היא בטבריא וחצרה בציפורי היא בציפורי וחצרה בטבריא מגורש' והא היא בתוך ביתה ובתוך חצרה קתני ה"ק והיא כמי שבתוך ביתה והיא כמי שבתוך חצרה דכיון דחצר משתמרת לדעתה היא מתגרשת לימא בהא קמיפלגי דמר סבר [טו] חצר משום ידה אתרבאי ומר סבר חצר משום שליחות אתרבאי לא דכולי עלמא [טז] חצר משום ידה איתרבאי מר סבר כידה מה ידה בסמוכה אף חצרה בסמוכה ואידך אי מה ידה בדבוקה אף חצרה בדבוקה אלא כידה מה ידה משתמרת לדעתה [יז] אף חצרה המשתמרת לדעתה לאפוקי חצר המשתמרת שלא לדעתה ההוא גברא דזרק לה גיטא לדביתהו הוה קיימא בחצר [יח] אזל גיטא נפל בפיסלא אמר רב יוסף חזינן אי הויא ארבע אמות על ארבע אמות פלג ליה רשותא לנפשיה ואי לא חדא רשותא היא במאי עסקינן אילימא בחצר דידה כי הוי ד' אמות מאי הוי אלא בחצר דידיה כי לא הוי ארבע אמות מאי הוי [יט] לא צריכא [כ] דאושלה מקום דחד מקום מושלי אינשי תרי מקומות לא מושלי אינשי [כא] ולא אמרן אלא דלא גבוה עשרה אבל גבוה עשרה אע"ג דלא הוי ארבע אמות [כב] ולא אמרן אלא דלית ליה שם

אי אפשי בתקנת חכמים כגון זו. אמילתא אחריתי אמרה רבא: שומעין לו. הואיל והתקנה לצורכו נעשית יכול לומר כלום עשו אלא להנאתי אני אי אפשי בהנאה זו: **מאי כגון זו.** אהייא אמרה רבא: **איני ניזונית.** משל בעלי: **ואיני עושה.** לו מלאכה דכי תקון רבנן מזוני להנאתה תקון זמנין דלא ספקה במעשה ידיה ואחר כך תקנו מעשה ידיה לבעלה משום איבה הלכך יכולה לומר אי אפשי: **רבא אמר.** לעולם בדלא כתב לה דין ודברים ודקשיא לך מה שקנתה אשה קנה בעלה: **אטו ידה מי לא קניא ליה לבעל כו'.** ולקמיה פריך מאי היא: **גיטה וידה באין לאחד.** על ידי הגט באה ידה לה עם נתינתו: **אמר ליה רבינא לרב אשי רבא.** דקשיא ליה לעיל אטו ידה מי לא קניא ליה לבעל: **יד אשה קשיא ליה.** בתמיה: **נהי דקניא ליה למעשה ידיה.** אבל גופא מי קני ליה וכיון דגופא לא קני ליה מכי יהב גיטא לידה נפק לה גט מרשותיה ולא משום דגיטה וידה באין כאחד הלכך גבי חלר דקניא ליה היכי מיגרשא: **יד דעבד קשיא ליה.** שגופו קנוי ומקבל שחרורו בעצמו: **למאן דאמר.** בהאשה נקנית (קדושין דף כב:) שהעבד קונה עצמו בשטר שיחרור: **על ידי עצמו.** כלומר בקבלת עצמו: **תקף ליה עלמא.** והיה ירא פן ימות ותזקק ליבם ואסור לטלטל גט בשבת ולמוסרו לה: **נקנייה.** הבעל לדוכתא דמחית ביה גיטא לאשה בחזקה דקרקע נקנה בחזקה: **ותיחוד ותפתח.** תסגור דלת החדר שיקנה לה לשוש חזקה: **דתנן נעל.** דלת או גדר פרצה או פרץ גדר כל שהוא: **הרי זו חזקה.** לקנות שאין המוכר יכול לחזור בו דהשתא קא יהיב לה חלר וגיטה בתוכו ותנן [ט] נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף בשטר ובחזקה: **אם אמרו בנשואה.** שהבעל יזכה בנכסים יאמרו בארוסה. והן מילתא דרבא אתמר מקמי ההיא דאמר רבא לעיל גיטה וחצרה באין כאחד דבתר הכי הדר ביה רבא ואמר לא שנא ארוסה ולא שנא נשואה כו' כדמפרש ואזיל: **והא אמרה רבא.** לעיל ואמאי איכסיף כי פרכה רב עילים להא מילתא: ומשנינן **מעיקרא אמי כי אמרה רבא.** לההוא תירולא דלעיל אהאי מעשה אמרה בתר דהדר סברה ואמר דגיטה וידה באין כאחד: הכי גרסינן **מעיקרא כי אמרה רבא אהאי מעשה אמרה: כמי שכפוך ביפה.** כאילו היא בתוך ביתה ואמאי היא דבעי' דתיהוי חלרה משתמרת לדעתה כלומר על פיה ועל צוויה לאפוקי הא דאמרי' בפרקין לקמן (דף עח.) נתן גט ביד עבדה ניעור אינו גט דהויא לה חלר המשתמרת שלא לדעתה שהוא משמר עצמו מדעתו: **משום ידה אתרבאי.** הלכך סמוכה לה בעינן דומיא דידה: **נפל בפיסלא.** על גבי חתיכת עץ: **פליג רשותא לנפשיה.** ואינו בטל לגבי חלר ואינה מגורשת ולקמיה פריך היכי דמי: **אי נימא בחלר דידה.** דאשה: **כי הוי ארבע אמות מאי הוי.** הרי שניהם שלה: **דאושלה מקום.** בחלרו לקנות בו גט: **דאושלה.** השאילה: שם

דעובדא היאך היתירו לו לגרש. רשב"ם. ג. [ד]לא אמר כלום דבעינן ונתן (רש"י לקמן עח ע"א) הא אידי ואידי לא עביד בעל מעשה בגט בעידנא דזכיה ביה איתתא אלא מחמת מעשה דעבידא בה איתתא ברשות הבעל זכיא ביה, ומה לי בחזקה ומה לי בהגבהה וי"ל. שיט"ק. ד. הנותן מתנה לאשתו. תוס' הרא"ש. ה. שלא היה נותן לה הבעל מקום הגט אלא משאיל. תוס' ב"ב נא.; ועיין רשב"ם. ו. משום דלא הויא בעין יפה. תוס' הרא"ש. ז. דהא רבא סבר כריש לקיש דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי ואפילו יש לבעל פירות אינו מפקיע כח האשה שהגוף שלה ומתגרשת שפיר, אלא בהא תליא מילתא דלא מיקרי חצרה לענין זכיה אלא כשמוכרת ונותנת קיים. תוס' ב"ב סט. ח. [ד]יש לבעל פירות עד שיכתוב לה ובפירותיהן. תוס' ב"ב סט. ט. ומשמע מדפריך מפירות דבפירות הדבר תלוי ולא במה שאינה יכולה למכור. תוס' ב"ב סט, ועי' מהרש"א. י. [דאף] בדבעינן משתמרת דאין דעת אחרת מקנה אותה. תוס' ב"מ יב., ועיין מלוא הרועים. יא. דלא אשכחן רשות בפני עצמו שהוא חשוב בפחות מארבעה, ועמוד גבוה ג' ורחב ד' ברשות הרבים הוי כרמלית. תוס' ב"ב נו. יב. [דפיסלא] הואיל וקטן הוא כל כך ומטלטל, לא חשיבא לאביי להפסיק בין ב' רשויות ככרמלית. תוס' ב"ב סט.